

Ślepowron (z łac. *Nycticorax nycticorax*), to średniej wielkości ptak wędrowny, z wyglądu bardzo podobny do powszechnie spotykanej czapli siwej, ale znacznie od niej mniejszy, o krępej i nieco przygarbionej sylwetce, z krótką i grubą szyją oraz stosunkowo dużą głową. Długość ciała tego ptaka waha się od 52 do 65 cm, rozpiętość skrzydeł wynosi 105-110 cm, a masa ciała około 750 g.

groźny i wymagający szczególnej ochrony) oraz Konwencji Berniejskiej o ochronie europejskiej fauny i flory (gatunek bardzo zagrożony i ściśle chroniony).

Ślepowrony za dnia są prawie niewidoczne, gdyż śpią ukryte w gęstych koronach drzew, natomiast najbardziej aktywne są o zmierzchu i w nocy. Wtedy też zdradzają swoją obecność charakterystycznym dla nich kwakaniem. Gniazda zakładają na stawach rybnych, żwirowniach lub w dolinach rzecznych, ale zawsze w miejscach otoczonych wodą – na drzewach, w gęstych krzakach lub w trzcinach. Najczęściej takim miejscem jest

Ślepowron

Ślepowron wydaje specyficzne głosy „kwak, hwak, krau” przypominające nieco kwakanie. Jego dieta składa się głównie z drobnych ryb, ale nie gardzi również żabami, kijankami, pijawkami, skorupiakami i różnymi owadami. Te ostatnie chwytą na powierzchni wody, czatując nieruchomo na niskich gałęziach, zawieszonych tuż nad wodą lub stojąc na granicy trzcinowisk – zbyt krótkie nogi nie pozwalają mu brodzić w głębszej wodzie.

Występowanie

Zamieszkuje słone, słonawe oraz słodkowodne mokradła położone nie zbyt wysoko nad poziomem morza i jest rozprzestrzeniony niemal na całym świecie, z wyjątkiem północnej części strefy klimatu umiarkowanego oraz Australii. W Europie szczególnie licznie występuje w delcie Dunaju. W Polsce jest oceniany jako gatunek lęgowy (tzn., że zakłada gniazda), ale bardzo nieliczny (na 100 km² powierzchni terenu występuje statystycznie od 0,1 do 1 pary tych ptaków), a krajowa populacja liczyła w r. 2002 nie więcej niż 520 par.

Ślepowron jest objęty w naszym kraju ścisłą ochroną gatunkową i znajduje się w Czerwonej Księdze Zwierząt Ginących i Zagrożonych. Jest również chroniony w ramach Dyrektywy Ptasiej Unii Europejskiej (gdzie jest uważany za gatunek silnie za-

Ślepowron w całej okazałości. (Fot. Lee Karney, USFWS)

Zadrzewione brzegi płytkiej Biebrzy. (Fot. Sebastian Bielak)

Ślepowron wypatrujący zdobyczy. (Fot. Steve Farrell, USFWS)

jej partner donosi gałęzie. W okresie od kwietnia do lipca samica składa w gnieździe od 2 do 5 białoniebieskich jaj. Po wykluciu pisklęta pozostają w pobliżu gniazda przez ok. 20 dni, w czasie których opiekują się nimi oboje rodzice. Młode ślepowrony uzyskują samodzielność po upływie 42 dni, a w trakcie ich karmienia rodzice znacznie częściej niż zazwyczaj polują za dnia. Ślepowrony wychowują tylko jedno pokolenie potomstwa w ciągu roku.

Ślepowrony w Polsce

W Polsce ślepowrony pojawiają się rzadko w czasie przelotów, najczęściej na południu kraju, a gniazda zakładają sporadycznie – nawet na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego, uważanego powszechnie za ptasi raj, nie stwierdzono dotychczas gniazd ślepowrona, choć bez wątplenia jest on tutaj obecny. Przylatują do nas w kwietniu lub maju i widywane są wtedy pojedynczo, a spotykane ptaki to najczęściej osobniki niedojrzałe. Po okresie lęgowym znacznie łatwiej jest spotkać samotnego ślepowrona, a nawet niewielką grupę ptaków liczącą kilkanaście sztuk.

zadrzewiona wyspa, rzadziej brzeg rzeki. Ślepowrony gniazdują w koloniach, a na jednym drzewie może być stłoczonych nawet do 30 gniazd. Poza sezonem lęgowym żyją samotnie lub w małych grupach. Rzadko kiedy jednak ptaki te przebywają wspólnie z innymi czaplami, a jeżeli nawet sąsiadują z nimi w koronach drzew, to wówczas izolują się i tworzą własną kolonię.

Gniazdowanie

Ślepowrony z jednej kolonii nie przystępują do lęgów w tym samym czasie, lecz w nieregularnych odstępach, dzięki czemu presja ptaków na najbliższe środowisko jest rozłożona i nie ma zagrożenia, że w bezpośrednim otoczeniu gniazd zabraknie pożywienia dla piskląt. Samo gniazdo przypomina bezładną platformę o średnicy 30-40 cm, powstałą z nagromadzenia w jednym miejscu gałązek oraz łodyg trzciny. Jego budowę rozpoczyna samiec, a kończy samica, podczas gdy

Ślepowron w zimowej aurze. (USFWS)

Portret ślepowrona. (Fot. Lee Karney, USFWS)

Ptaki te zasadniczo nie zimują w Polsce, a jedyny stwierdzony do tej pory taki przypadek miał miejsce w styczniu 1990 roku, kiedy to k. Poznania widziano dorosłego ptaka. Podczas gdy w zachodniej Europie obecność ślepowronów jest zagrożona, w Polsce ptaki te mają się coraz lepiej, a najlepszym tego dowodem jest fakt, iż od lat 80. XX wieku zwiększa się systematycznie ilość ptaków przystępujących do lęgów. W latach 80. stwierdzono w naszym kraju obecność jedynie 20-25 par ślepowronów, w latach 90. było ich już około 100 par, a w roku 2002 aż 520 par! Zdecydowana większość gniazd znajduje się w dolinie górnej Wisły.

SEBASTIAN BIELAK

Zdjęcia (USFWS) zostały udostępnione dzięki uprzejmości United States Fish and Wildlife Service